

**ПРОЦЕДУРА
ПРОВЕРКА НА ПРОДУКТ ЗА РАЗХОДОМЕРИ ЗА ГАЗ**

В сила от: 28.03.2023 г.

Код на документа: P 4.3.F-MID-02.1

Версия: 04

Общо страници 8

Този документ е собственост на БИМ. Всяко позоваване, разгласяване и публикуване се разрешава единствено с писмено съгласие на собственика

СЪДЪРЖАНИЕ

1. Цел и област на приложение	4
2. Термини, определения и съкращения	4
3. Отговорности и компетенции	4
4. Последователност на процеса	5
5. Протокол от проверка	8
6. Сертификат за съответствие	8
7. Свързани документи	8

1. Цел и област на приложение

Целта на процедурата е да определи вътрешния ред и отговорностите в НВ към БИМ, при прилагане на процедура по модул F: "Съответствие с типа въз основа на проверка на продукта" за разходомери за газ, за оценяване на съответствието на разходомери за газ с изискванията на Наредбата за съществените изисквания и оценяване на съответствието на средства за измерване, а също така воденето на регистър на издадените сертификати за съответствие/писма за откази.

Процедурата се прилага за диафрагмени, ротационни и турбинни разходомери за газ с импулсен изход, клас на точност 1 и 1,5 и обхват на разхода от 0,5 m³/h до 2500 m³/h.

Процедурата и съпровождащата я информация се предоставя публично на всички заявители за оценяване на съответствието, чрез официалната страница на БИМ.

2. Термини, определения и съкращения

Използваните в процедурата термини, определения и съкращения са в съответствие с посочените в НК т.1.5.

Съкращения:

НВ – нотифициран орган

АО – гише административно обслужване

3. Отговорности и компетенции

Председател на НВ

- Възлага изпълнението на подаденото заявление.
- Сключва договор със заявителя.
- Взема информирано решение и издава сертификат за съответствие/отказ.

Главен директор

- Замества председателя при отсъствие.

ОК

- Изготвя копия на издадените сертификати за съответствие/откази
- Предава досието в архив.

Началник отдел ОССИ

- Извършва преглед на заявлението и приложените документи.
- Предлага сключване на договор/отказ.
- Определя оценител и технически експерт/и.
- Подписва писмото до заявителя след като е одобрил плана за изпитване и калкулацията.
- Уведомява заявителя за мястото и времето за представяне на образците.
- Преглежда и подписва протокола от изпитване
- Преглежда и подписва доклада за оценка на съответствието.
- Кореспондира със заявителите.

Оценител

- Извършва преглед на документацията и определя приложимите съществени изисквания.
- Изготвя план за изпитване, калкулация и уведомително писмо до заявителя.
- Приема образците, обект на оценяване с приемо-предавателен протокол.
- Оценява съответствието на разходомерите за газ.
- Изготвя доклад до председателя и сертификат за съответствие/писмо за отказ.

Технически експерт

- Извършва изпитване на разходомера за газ.

- Изготвя и подписва протокола от изпитване.

Отговорник за регистъра

- Вписва във формуляр Р 4.3.F-MID-02.1-Ф01 датата на издаване на сертификата за съответствие/ уведомително писмо за отказ;
- Вписва издадените сертификати за съответствие/писма за отказ в регистъра по модул F (R 4.3.F);
- Архивира приключените преписки.

4. Последователност на процеса

При първоначално получаване на преписката, съответният изпълнител подписва декларация D3, и в следствие на всеки отделен етап от процедурата, попълва необходимите данни във формуляра за изпълнение P4.3.F-MID-02.1-Ф01.

4.1. Регистриране на заявлението.

Полученото заявление се регистрира в гише АО на БИМ и се предава за преглед на НО ОССИ.

4.2. Преглед за заявлението.

НО ОССИ в петдневен срок извършва преглед на заявлението и приложените документи, отразява резултатите във формуляр P4.3.F-MID-02.1-Ф01 и предава преписката на председателя.

4.2.1 Критериите за изпълнимост на заявлението са следните:

- заявителят е попълнил всички необходими данни в заявлението, подписал е декларацията (т. 6 от заявлението) и договора (т. 7 от заявлението) и е приложил всички документи, съгласно детайлния списък NK-14-DCF-MID-02.1;
- характеристиките на заявения разходомер за газ съответстват на описаните в ЕО сертификата за изследване на типа;
- заявената проверка е в обхвата на издаденото разрешение за оценяване на съответствието;
- налични са компетентен персонал и технически компетентна лаборатория;
- процедурата може да бъде изпълнена в подходящи срокове.

4.2.2 При необходимост НО ОССИ, чрез имейл, изисква от заявителя, в определен срок, да поясни и/или уточни информация в заявлението или в приложените документи, за да бъдат отстранени всички различия между NB и кандидата.

4.2.3 При заключение за неизпълнимост на подадено заявление, НО ОССИ подготвя уведомително писмо, в което посочва мотивите за отказ и го представя заедно с цялата документация на Председателя за вземане на решение по случая.

4.3. Сключване на договор и възлагане на процедурата.

4.3.1 Председателят сключва договор и възлага изпълнението на конкретната заявка P4.3.F-MID-02.1-Ф01.

4.3.2 Чрез гише АО преписката, се предава на началника на съответния отдел.

4.3.3 Началника на отдел ОССИ в три дневен срок определя оценител и технически експерт от списъка на персонала на NB и предава преписката на оценителя. При определянето на технически експерт информира прекия му ръководител.

4.4. Организиране на проверката.

4.4.1 Оценителят преглежда предоставената му документация, определя приложимите съществени изисквания и изготвя план за изпитването, калкулация за цената и уведомително писмо, с което съгласува срока за извършване на проверката. В уведомителното писмо заявителя се информира и, че NB му предоставя право за нанасяне на идентификационния номер, съгласно представената табела и извършва проверки за правилното му нанасяне.

4.4.2 След одобряване от началник отдела ОССИ, оценителя изпраща на клиента за съгласуване писмото с приложените договор, план и калкулация и предава чрез НО ОССИ преписката и плана за изпитване на техническия експерт. В определения срок и

място приема с приемо-предавателен протокол образците, обект на оценяването (проверката).

4.4.3 Техническият експерт приема образците от оценителя, запознава с преписката и плана за изпитване, извършва изпитване и изготвя протокол от изпитване.

При заявена партида допълнително се следва реда на I4.3.F Инструкцията за прилагане на статистически методи при проверка на средства за измерване.

4.5 Използвани еталони и технически средства, изисквания.

4.5.1 Еталон за разход на газ.

4.5.2 Цифров термохигрометър.

Еталоните и техническите средства са калибрирани и проследими до национални еталони.

Еталоните трябва да имат грешка, по-малка от 1/3 от максимално допустимата грешка на проверяваното средство за измерване.

4.6 . Изисквания към условията на околната среда

4.6.1. При проверката се спазват предвидените в инструкцията за експлоатация и/или ЕО сертификата за изследване на типа изисквания, ако има такива.

4.6.2 При проверката трябва да бъдат поддържани следните стойности на температура на околната среда и относителна влажност:

- Температура на околната среда - $(20.0 \pm 5.0)^\circ\text{C}$;
- Влажност на околната среда – до $60\% \pm 15\%$.

4.7.Тестове:

4.7.1. Външен оглед – R137-1 т. 7.1, т. 6.3 и т. 9.1

Преди изпитването, разходомерите за газ трябва да бъдат проверени визуално за:

- съответствие с одобрения тип, метрологични характеристики;
- задължителните надписи, маркировки и наличието на място за поставянето

им;

- показващо устройство;
- защита срещу измама.

4.7.2. Изпитване за точност (на показанието) - R137-1 т. 5.3

- Клас на точност и максимално допустима грешка (MPE):

Разходомерите за газ се класифицират според класа на точност посочен в таблицата.

Разход Q	Максимално допустими грешки Клас на точност	
	1*	1,5**
$Q_{\min} \leq Q < Q_t$	$\pm 2\%$	$\pm 3\%$
$Q_t \leq Q \leq Q_{\max}$	$\pm 1\%$	$\pm 1.5\%$

*) клас на точност и максимално допустими грешки за диафрагмени, турбинни и ротационни разходомери за газ

***) клас на точност и максимално допустими грешки за диафрагмени разходомери за газ

- За разходомер с вградено преобразуващо устройство и показващ обема само при базови условия, максимално допустимите грешки се увеличават с 0,5 % в температурния диапазон от $(t_{sp} - 15)^\circ\text{C}$ до $(t_{sp} + 15)^\circ\text{C}$. Извън този обхват се разрешава едно допълнително нарастване от 0,5 % на всеки интервал от 10°C . Температурата t_{sp} се определя от производителя.

- Изискванията за точност трябва да бъдат потвърдени, като се използват условия и газ, които са възможно най-близо до условията на работа (налягане, температура, тип газ), съгласно, които разходомера ще бъде пуснат в експлоатация.

- Проверката може да се извърши и с газ (напр. въздух), различен от този за който е предназначен разходомера.

4.7.3. Разходи, при които се извършва изпитването:

За диафрагмените разходомери за газ проверката се извършва при следните стойности на разхода: Q_{max} ; $0,7 Q_{max}$; $0,4 Q_{max}$; $0,2 Q_{max}$; $0,1 Q_{max}$ и Q_{min} .

За ротационни и турбинни разходомери за газ проверката се извършва при следните стойности на разхода: Q_{max} ; $0,7 Q_{max}$; $0,4 Q_{max}$; $0,25 Q_{max}$; $0,1 Q_{max}$ (ако тази стойност е по-голяма от Q_{min}) и Q_{min} .

Отклонението в обемния разход от зададената стойност на разхода не трябва да превишава $\pm 5 \%$.

Във всеки един от разходите се извършват минимум по три измервания.

4.8. Извършване на изпитването.

4.8.1 Техническият експерт извършва изпитването съгласно плана след представяне на документ за платена такса от заявителя

4.8.2 Резултатите се отразяват в работен протокол съгласно т. 5

4.8.3 НО проверява и подписва протокола/ите от изпитване и изготвя заверено копие („Вярно с оригинала“) с печат и подпис. След приключване на проверката техническият експерт предава протокола и завереното копие заедно с преписката на определения оценител, а работният протокол остава на съхранение в лабораторията за срока определен в Р 4.9.

След приключване на проверката, техническият експерт поставя стикери и пломби на NB на местата, описани в ЕО сертификата за изследване на типа/ЕС сертификата за изследване на типа и предава преписката на оценителя.

В случаите на несъответстващи продукти оценителят отразява фабричните им номера в доклада за оценка на съответствието а началникът на отдела уведомява с писмо заявителя.

4.9. Оценка на съответствието.

4.9.1. Въз основа на цялата документация, оценителят извършва оценка на съответствието в доклад P4.3.F-MID-04-Ф03 с предложение за издаване на сертификат за съответствие или отказ, към които прилага:

- оригинал и копие на протокола от проверка;
- проект на сертификат/писмо за отказ до заявителя и предава цялата документация по заявлението на НО отдел ОССИ.

4.9.2. Началникът на отдел в тридневен срок извършва преглед на документите, подписва доклад P4.3.F-MID-02.01-Ф03 и представя цялата преписка чрез АО на председателя на NB.

4.10 Издаване на сертификат.

Председателят на NB, въз основа на цялата документация, взема информирано решение и подписва сертификата за съответствие.

4.11 Отказ за издаване на сертификат.

4.11.1 Процедурата приключва с отказ за издаване на сертификат в случаите при:

- неизпълнение на поети договорености от страна на клиента
- неспазване на определени срокове от страна на клиента
- установяване на несъответствие в декларираните факти и обстоятелства в представената от клиента документация
- установяване на несъответствие на заявеното средство за измерване с одобрения тип при извършване на проверката или на последващите етапи от процедурата
- установяване на несъответствие на заявеното средство за измерване със съществените изисквания при извършване на проверката или на последващите етапи от процедурата

4.11.2 Служителят, установил несъответствието и отговорен за конкретния етап от процедурата, подготвя уведомително писмо, в което посочва мотивите за отказ.

4.11.3 Председателят на NB, въз основа на цялата документация, взема информирано решение и подписва уведомителното писмо за отказ.

4.12 Приключване на процедурата и архивиране на преписката.

4.12.1 След подписването на сертификата за съответствие/уведомителното писмо за отказ, цялата преписка се предава на ОК, който:

- изготвя 2 бр. копия (1 за ДАМТН) на сертификата/писмото
- предава оригиналите на сертификата/писмото и на протокола от проверка в АО
- предава на отговорника за регистъра преписката с приложено копие на сертификата/писмото.

4.12.2 АО предава на заявителя оригиналите на издадените документи срещу подпис или по пощата (с обратна разписка).

4.12.3 Отговорникът за регистъра вписва датата на издаване на сертификата за съответствие/ уведомителното писмо за отказ във формуляр Р4.3.F-MID-02.1-Ф01 и в регистъра на издадените/отказаните сертификати R4.3.F и архивира преписката.

5. Протокол от изпитване

5.1. Всички необходими данни от изпитването се попълват в съответния протокол с примерно съдържание, съгласно Р 4.3.F-MID-02.1-Р.

5.2. Протоколът съдържа само тези изпитвания, които са предвидени в плана и са били извършени при проверката.

5.3. Заявителят получава оригинала на протокола, а заверено копие се съхранява в преписката.

5.4. Първичният протокол се съхранява в лабораторията за срока, определен в Р4.9.

6. Сертификат за съответствие

Съдържанието на сертификата за съответствие е съгласно Р 4.3.F-MID-02.1-S. Номерът на сертификата е идентичен с номера на подаденото заявление.

7. Свързани документи

Формуляр за изпълнение Р 4.3.F-MID-02.1-Ф01

Формуляр за преглед-Р 4.3.F-MID-02.1-Ф02

Доклад за оценка на съответствието Р 4.3.F-MID-02.1-Ф03

Протокол от изпитване на разходомер за газ Р 4.3.F-MID-02.1-Р

Сертификат за съответствие Р 4.3.F-MID-02.1-S

Регистър на издадените/отказаните сертификати по модул F - R 4.3.F

Инструкция за прилагане на статистически метод при проверка на средства за измерване I 4.3.F

Процедура за управление на записите по качеството Р4.9